

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет управління

Кафедра логопедії та інноваційних технологій в інклюзії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОТЕРАПІЯ УСКЛАДНЕНИХ СТОСУНКІВ І КОНФЛІКТІВ»**

Термін навчання: 3 роки 10 місяців
Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»
Спеціалізація 016.01 Логопедія

Освітня програма
«Інклюзія в освіті»

Галузь знань 01 Освіта/педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “ ” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психотерапія ускладнених стосунків і конфліктів
Викладач	Мицько Володимир Мирославович
Контактний телефон викладача	0973323135
Email викладача	volodymyr.mytsko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС: 90 год
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Понеділок 11.00-12.00

2. Анотація навчальної дисципліни

Погані стосунки роблять нас нещасними. Наша самооцінка багато в чому залежить від взаємин з іншими людьми. Дуже неприємно сперечатися або ворогувати з близькими. Але навіть конфлікти з тими, хто нам байдужий, з'їдають нас зсередини і позбавляють життєвої енергії і радості.

В межах курсу розглянуті теоретичні і практичні підходи до розуміння процесів ускладнених стосунків і конфліктів, способів їх розв'язання на різних рівнях існування людини.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета та цілі курсу:

Сформувані у студентів знання, уміння та навички надання психотерапевтичної допомоги у роботі з клієнтами із проблемами ускладнених стосунків та конфліктів у різних сферах життя.

Цілі курсу:

- 1) Розкрити теоретичні підходи до розуміння процесів ускладнених стосунків і конфліктів, поняття про ускладнені стосунки та конфлікти.
- 2) Сформувані у студентів уявлення про психологію гніву, виробити психотерапевтичні навички роботи з гнівом і розлюченістю.
- 3) Навчити студентів діагностувати та здійснювати психотерапевтичне втручання при розладах регуляції злості
- 4) Сформувані у студентів навички коучингу асертивної поведінки в конфліктних ситуаціях
- 5) Сформувані навички роботи у студентів з внутрішніми конфліктами, стражданнями, переживаннями, поведінкою уникнення
- 6) Навчити студентів здійснювати психотерапевтичне втручання, кризову інтервенцію в ситуації ускладнених стосунків і конфліктів

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності (відповідно до матриці ОП):

ІК- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з ООП

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-17. Здатність до реалізації базових знань про клінічні підходи до визначення труднощів функціонування дитячого організму при типовому та порушеному розвитку; особливості центральної нервової системи та вищих нервових функцій осіб з порушенням мовлення для забезпечення ефективного логопедичного впливу на розвиток їхньої мовленнєвої діяльності у різні вікові періоди.

СК-18. Здатність до інтеграції та реалізації знань про особливості та закономірності мовленнєвого розвитку в онтогенезі та дизонтогенезі; взаємозв'язок мовлення, мислення і свідомості; психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності як основи реалізації стратегій логопедичного впливу у різні вікові періоди.

Програмні результати навчання (відповідно до матриці ОП):

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН8. Організувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН22. Добирати і застосовувати у професійній діяльності методики, технології, засоби педагогічного впливу та реабілітації осіб з порушенням мовлення у різні вікові періоди для здійснення корекційно-розвивального впливу на психомоторний, когнітивний та мовленнєвий розвиток осіб з різними мовленнєвими порушеннями.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		16 год.	
семінарські заняття / ~~практичні~~ / лабораторні		14 год.	
самостійна робота		60 год.	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	016 Спеціальна освіта	VI	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
<i>Тема 1. Теоретичні підходи до розуміння процесів ускладнених стосунків і конфліктів</i>	2	2	6
<i>Тема 2. Психологія та психотерапія гніву</i>	2	2	9
<i>Тема 3. Психотерапія розладу регуляції злості</i>	3	2	9
<i>Тема 4. Асертивна поведінка в конфліктних ситуаціях</i>	2	2	9
<i>Тема 5. Психотерапія внутрішніх конфліктів</i>	3	2	9
<i>Тема 6. Універсальна схема психотерапії ускладнених стосунків і конфліктів</i>	2	2	9
<i>Тема 7. Окремі питання психотерапії ускладнених стосунків і конфліктів</i>	2	2	9
ЗАГ.:	16	14	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної	Оцінювання навчальних досягнень студентів за усіма видами навчальних робіт проводиться за поточним і

дисципліни	підсумковим контролю. Об'єктом оцінювання знань умінь та навичок студентів є програмний матеріал освітнього компонента, засвоєння якого перевіряється під час контролю. Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу, виконання практичних, робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, здатності публічно, письмово чи в електронному форматі представляти певний матеріал. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі (опитування на семінарських заняттях, тестування, контрольна робота, самостійна робота). Підсумковий контроль та екзамен. Підсумковий контроль виставляється на останньому семінарському занятті як підсумок виконання всіх визначених робочою програмою завдань. Мінімальна кількість балів – 50. Максимальна кількість балів – 100. <table border="1" data-bbox="608 831 1461 1167"> <thead> <tr> <th colspan="2">Накопичування балів під час вивчення дисципліни</th> </tr> <tr> <th>Види навчальної роботи</th> <th>Максимальна кількість балів</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Лекція</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Семінарське заняття</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Самостійна робота</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Індивідуальне завдання</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Залік</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Максимальна кількість балів</td> <td>100</td> </tr> </tbody> </table>	Накопичування балів під час вивчення дисципліни		Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів	Лекція	30	Семінарське заняття	60	Самостійна робота	5	Індивідуальне завдання	5	Залік	0	Максимальна кількість балів	100
Накопичування балів під час вивчення дисципліни																	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів																
Лекція	30																
Семінарське заняття	60																
Самостійна робота	5																
Індивідуальне завдання	5																
Залік	0																
Максимальна кількість балів	100																
Вимоги до письмових робіт	При виконанні письмових завдань оцінювання відбувається за наступними критеріями: - своєчасність виконання (1 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - посилання на джерела (1 б.). Тестування у системі дистанційного навчання передбачає надання відповідей на певну кількість запитань, що визначаються змістом теми. Кожна правильна відповідь оцінюється у 0,5 балів. Впродовж курсу студенти проходять шість-вісім етапів поточного тестування. Письмове завдання студенти подають у систему Google classroom, де і прописана інструкція до завдання відповідно до тематики і проєктного підходу навчання. Термін здачі – 15 тижнів навчання																
Семінарські, практичні заняття	При підготовці до семінарського заняття студенти повинні продемонструвати знання та вміння передбачені темою заняття. Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (1 б.);																

	- повний обсяг виконання (1 б.); - якість виконання навчального завдання (1 б.); - самостійність виконання (1 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.) На семінарських, практичних заняттях № 1-10 проводиться підсумковий зріз знань. До початку заняття надати викладачеві план-конспект заняття. Після проведення заняття необхідно надати: - самоаналіз проведеного заняття; - аналіз заняття, проведеного іншими студентами групи. Критерії оцінювання: - розуміння роботи навчальної групи та викладача за обраною формою (1 б.); - ступінь готовності до роботи за обраною формою, використання наочності (роздаткових матеріалів, заповнення таблиць, схем, малювання на дошці, плакати) (2 б.); - вільне володіння матеріалом щодо обраного питання, пояснення головних понять (1 б.); - взаємодія з аудиторією, вміння підготувати навчальну групу до роботи, пояснити алгоритм роботи, вміння зацікавити, залучити аудиторію до розгляду питання, вміння звернутися до аудиторії за поясненнями, вміння ставити питання (питання проблемного характеру, на роздум, на кмітливість) (3б.); - підведення підсумків, вміння робити висновки (викладення основної ідеї теми, що розглядалася, у вигляді тез, вираження власного ставлення до питань, що висвітлюються, зазначення ще не вирішених проблем, звернення до аудиторії тощо) (2б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.).
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали не менше 55% завдань, передбачені навчальною програмою з дисципліни та набрали за поточну успішність кількість балів, не меншу за 50 балів
Підсумковий контроль	Екзамен виставляється за сумою підсумкового семестрового контролю, що виводиться на завершальному семінарському занятті (шляхом підсумку попередньо отриманих результатів за різні форми контролю) – 50 балів, та екзаменаційної оцінки – 50 балів, в сумі – 100 балів

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи	Студенти денної форми навчання виконують і здають всі завдання для самостійної роботи під час тижнів контролю самостійної роботи студентів. Тести до тем виконуються у день відповідного практичного заняття. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог,

	проходять тестування за темами. Оцінки за роботу на семінарських заняттях отримують за виконання самостійної роботи та її презентації не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття.
Відвідування занять	Політика курсу передбачає своєчасне виконання студентами усіх видів робіт. У випадку пропуску пар з поважних причин студенти мають право відпрацювати невиконаний обсяг робіт за умови надання необхідної документації (довідки і т.ін.). Усі ці роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до останнього семінарського заняття в даній студентській групі. Студент, який пропустив заняття без поважних причин, не отримує бали за усні відповіді. Невиконані своєчасно тести, контрольну роботу, завдання для самостійної роботи можуть виконати і здати до наступного семінарського заняття, однак оцінка при цьому буде знижена на 20 %. Передбачено додаткові бали (до 3) за активну участь на семінарських заняттях чи іншу наукову активність.
Академічна доброчесність	Студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника. Положення про запобігання академічному плагіату: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiiapolozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf Положення 2 https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf У випадку виявлення випадків плагіату у виконанні навчальних завдань, академічної недоброчесності (списування), пред'явлені студентом завдання не зараховуються.
Неформальна освіта	Можливі зарахування курсів, які відповідають змісту дисципліни загалом чи її окремих тем. Такі курси зараховуються відповідно як опрацьована тема чи як виконане практичне завдання за умови наявності презентації пройденого курсу та його підтвердження сертифікатом. Рекомендовані платформи: Prometheus, EdEra, Coursera Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja

8. Рекомендована література

1. Мицько В.М. Психологічна феноменологія материнської депривації // Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки: Збірник наукових робіт учасників

міжнародної науково-практичної конференції (15–16 листопада 2019 р., м. Одеса). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. Ч. 1. С. 64-68.

2. Мицько В.М., Сидорик Ю.Р., Когутяк Н.М. Тривожність як наслідок материнської депривації у дітей молодшого шкільного віку *Теорія і практика сучасної психології: Збірник наукових праць*. Випуск № 2. – Запоріжжя, Класичний приватний університет, 2020. – С. 153-156.
3. Берлач А. І., Кондюкова В. В. Конфліктологія : навч. посіб. для дист. навч. К. : Університет “Україна”, 2007. 217 с.
4. Гришина Н. В. Психологія конфлікту. СПб. : Питер, 2008. 544 с. Миронова О. М., Мазоренко О.В. Конфліктологія : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2011. 168 с.
5. Галузяк В. М., Холковська І. Л. Педагогічна конфліктологія : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ “Нілан ЛТД”, 2015. 208 с.
6. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. Харків: Право, 2012. 128 с. 88
7. Ємельяненко Л. М., Петюх В. М., Торгова Л. В., Гриненко А. М. Конфліктологія: навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2003. 315 с.
8. Sukhodolsky Denis. G., Scahill L. CBT for anger and aggression in children. The Guilford Press. New York – London, 2012.
9. Elgoibar P., Euwema M., Munduate L. Conflict Management. Oxford Research. Encyclopedia of Psychology. June 2017.

Викладач

Мицько В.М.